

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра обліку та аудиту

Л.Я. Шевченко

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В БАНКАХ
Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Кривий Ріг

2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра обліку та аудиту

Л.Я. Шевченко

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В БАНКАХ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Затверджено на засіданні
кафедри обліку та аудиту
Протокол № 16
від “06” червня 2017 р.

Схвалено навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол № 9
від “29” червня 2017 р.

**Кривий Ріг
2017**

УДК 378.147.091.32: 657.21-029:337

ББК 65.052я73

Ш 31

Рецензенти:

М.Т. Шендригоренко, кандидат економічних наук, доцент

О.В. Неівестна, кандидат економічних наук, доцент

Шевченко Л.Я.

Ш 31 Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Облік і звітність в банках» [Текст] : для студ. спец. 071 «Облік і оподаткування», ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. обліку та аудиту; Л.Я. Шевченко– Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2017. – 68 с.

Методичні рекомендації розроблені для надання допомоги студентам спеціальності 071 «Облік і оподаткування» у вивченні дисципліни «Облік і звітність в банках». У методичних рекомендаціях сформульовано мету, предмет, загальні рекомендації щодо вивчення дисципліни, зміст практичних занять, методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів, список рекомендованої літератури.

ББК 65.052я73

© Шевченко Л.Я., 2017

© Донецький національний
університет економіки і
торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського, 2017

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ У БАНКАХ»	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	16
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПОБУДОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ОРГАНІЗАЦІЯ ЙОГО ПРОЦЕСУ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ УКРАЇНИ	17
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОБЛІК ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ	28
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	37
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПОБУДОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ОРГАНІЗАЦІЯ ЙОГО ПРОЦЕСУ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ УКРАЇНИ	38
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОБЛІК ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ	42
ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ	44

ВСТУП

У сучасному економічному житті країни підвищується роль комерційних банків, їх діяльність багатогранна, вона, по суті, охоплює всі сфери життя суспільства. Характер банківських операцій визначає форму обліково-операційної роботи банку. Виходячи з цього існує нерозривний взаємозв'язок між операційною роботою і бухгалтерським обліком банків. Предметом бухгалтерського обліку в банках є власні і залучені кошти й операції з їх розміщення в активах кредитного й інвестиційного портфелів, основних засобах і нематеріальних активах, а також на рахунках грошових коштів у касі та банках. З метою їх обліку для всіх українських банків установлені єдині форми і методи, що закріплені як систематизація об'єктів обліку в Плані рахунків, затвердженому Національним банком України. Це обумовлює актуальність вивчення дисципліни «Облік і звітність у банках».

«Облік і звітність у банках» є навчальною дисципліною, що забезпечує підготовку студентів економічних напрямів, є складовою частиною навчального плану і разом з іншими дисциплінами формує інтегрований підхід до підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» напряму підготовки спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Метою викладання навчальної дисципліни «Облік і звітність у банках» полягає у формуванні сучасної системи знань з теорії та практики бухгалтерського обліку в банках; оволодінні методами ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в установах банку; а також у прийнятті обґрунтованих рішень у валютній, кредитній та інвестиційних сферах діяльності.

Предмет дисципліни – теоретично-концептуальні засади та методологічний інструментарій бухгалтерського обліку в банківських установах.

Основні завдання дисципліни спрямовані на:

- вивчення теоретичних засад введення обліку у банках;
- ознайомлення з плану рахунків бухгалтерського обліку в банках;
- поглиблення знань сутності та завдань організації та введення обліку у банках України;
- засвоєння техніки документальною оформлення операцій у первинних облікових документах та методики реєстрації облікової інформації у системі рахунків;
- набуття навичок здійснювати господарські операції та формування фінансового результату діяльності банку;
- ознайомлення з методикою формування звітних показників за даними бухгалтерського обліку в банках.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках.

2. Облік капіталу.
3. Облік касових операцій.
4. Облік розрахункових операцій.
5. Облік операцій з кредитування.
6. Облік депозитних операцій.
7. Облік операцій з цінними паперами.
8. Облік операцій в іноземній валюті.
9. Облік операцій з основними засобами.
10. Облік операцій з нематеріальними активами.
11. Облік операцій з лізингу.
12. Облік доходів і витрат. Звітність банківських установ.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **професійні компетенції:**

знання і розуміння:

знання сутності і характерних рис ведення бухгалтерського обліку в банках;

розуміння закономірності побудови плану рахунків бухгалтерського обліку в банках; до організації бухгалтерського обліку в банківських установах України; здійснення основних банківських операцій;

розуміння особливості проблемних питань, пов'язані з функціонуванням системи бухгалтерського обліку в банках; положення інструктивно-нормативних документів НБУ з облікових питань; механізму застосування в обліковій практиці концептуальних принципів МСБО, в основі яких — нарахування доходів та витрат, оцінки та переоцінки активів,

застосування знань і розуміння:

уміння аналізувати фінансово-господарський стан банківської діяльності;

уміння визначати зміст банківських операцій за рахунками бухгалтерського обліку, вільно орієнтуватись у номенклатурі плану рахунків, формувати зміст облікової політики;

уміння розраховувати результат діяльності банку за даними фінансового обліку.

формування суджень:

здатність застосовувати плану рахунків до господарських операцій ;

здатність розробляти основні напрями вдосконалення обліку банківських операцій.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ У БАНКАХ»

Опис навчальної дисципліни.

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Обов'язкова/ вибіркова дисципліна	Вибіркова дисципліна
Семестр	8
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	2
Лекції, години	26
Практичні/семінарські, годин	26
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	68
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	6
Вид контролю	екзамен

З метою контролю засвоєння студентами навчального матеріалу дисципліна розбита на два змістових модулі: перший включає теми з організаційних питань банківської системи (теми 1-6), другий – теми з відображення аспектів обліку у банківських установах (теми 6-12) (таблиця 1.2). Після вивчення кожної з цих груп тем здійснюється проміжне оцінювання знань студентів і визначається модульно-рейтингова оцінка.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета: вивчення дисципліни полягає у формуванні сучасної системи знань з теорії та практики бухгалтерського обліку в банках; оволодінні методами ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в установах банку; а також у прийнятті обґрунтованих рішень у валютній, кредитній та інвестиційних сферах діяльності.

Завдання: засвоєння дисципліни дозволить забезпечити необхідний рівень знань щодо методів раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку в установах банку; у формуванні у студентів обліково-економічного мислення щодо управління обліковим і контрольним процесами в банківських установах.

Після вивчення дисципліни студент повинен **знати:** особливості формування активів, зобов'язань, та власного капіталу банків; структуру плану рахунків бухгалтерського обліку в банках; техніку документального оформлення банківських операцій та методику реєстрації облікової інформації у системі рахунків; механізм кореспондентських відносин між

банківськими установами; схеми формування документообігу і відображення інформації в первинних і зведених документах; нормативні документи національного банку України з обліку конкретних банківських операцій.

Студент повинен **вміти**: користуватися правилами та прийомами облікового процесу в банківських установах; складати найбільш типові для банку бухгалтерські записи; складати первинні документи за банківськими операціями; аналізувати та інтерпретувати облікову інформацію про банківську діяльність.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	у тому числі				
	усього	л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Основи побудови бухгалтерського обліку і організація його процесу в комерційних банках України					
Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках	8	2	2	-	4
Тема 2. Облік капіталу	10	2	2	-	6
Тема 3. Облік касових операцій	10	2	2	-	6
Тема 4. Облік розрахункових операцій	10	2	2		6
Тема 5. Облік операцій кредитування	10	2	2		6
Тема 6. Облік депозитних операцій	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 1	58	12	12		34
Змістовий модуль 2. Облік господарських операцій та формування фінансових результатів діяльності банку					
Тема 7. Облік операцій з цінними паперами	8	2	2	-	4
Тема 8. Облік операцій в іноземній валюті	10	2	2	-	6
Тема 9. Облік операцій з основними засобами	14	4	4	-	6

Тема 10. Облік операцій з нематеріальними активами	10	2	2		6
Тема 11. Облік операцій з лізингу	10	2	2		6
Тема 12. Облік доходів і витрат. Звітність банківських установ	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 2	62	14	14		34
Усього годин	120	26	26	-	68

Змістовий модуль 1
ОСНОВИ ПОБУДОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І
ОРГАНІЗАЦІЯ ЙОГО ПРОЦЕСУ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ
УКРАЇНИ

Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках

- 1.1. Роль, значення обліку в комерційних банках та основи його організації.
- 1.2. Принципи бухгалтерського обліку та звітності у банках України.
- 1.3. Види обліку в комерційних банках.
- 1.4. План рахунків і принципи його побудови.
- 1.5. Організація синтетичного та аналітичного обліку у банку.
- 1.6. Міжнародні принципи і стандарти бухгалтерського обліку

Тема 2. Облік капіталу.

- 2.1 Структура капіталу банку.
- 2.2. Розмір статутного капіталу на момент реєстрації банку.
- 2.3. Порядок формування статутного капіталу банку.
- 2.4. Система рахунків для обліку капіталу.
- 2.5. Облік операцій з формування статутного капіталу

Тема 3. Облік касових операцій.

- 3.1 Організація роботи касового апарату банку.
 - 3.2 Порядок здійснення касових операцій прибутковими касами.
- Облік операцій видаткових кас.
- 3.3. Порядок здійснення операцій вечірніми касами.
 - 3.4. Організація роботи кас перерахунку.
 - 3.5. Облік операцій видаткових кас.
 - 3.6. Порядок здійснення операцій вечірніми касами.
 - 3.7. Організація роботи кас перерахунку.
 - 3.8. Синтетичний облік касових операцій банку

Тема 4. Облік розрахункових операцій .

- 4.1. Принципи побудови платіжних рахунків у балансі.
- 4.2. Ознаки платіжних рахунків.
- 4.3. Порядок відкриття і режим функціонування платіжних рахунків.
- 4.4. Облік операцій при розрахунках платіжними дорученнями.
- 4.5. Порядок і методика обліку операцій при розрахунках вимогами-дорученнями.
- 4.6. Облік операцій при розрахунках розрахунковими чеками.
- 4.7. Методика обліку операцій при розрахунках акредитивам.

Тема 5 Облік операцій з кредитування

5.1. Сутність кредитних операцій. Документальне оформлення видачі кредиту.

5.2. Характеристика балансових рахунків кредитних операцій

5.3. Особливості бухгалтерського обліку окремих кредитних операцій:

3.1. Бухгалтерський облік операцій за овердрафтом

3.2. Бухгалтерський облік факторингових операцій

5.4. Організація обліку погашення кредиту та процентів за користування кредиту

Тема 6. Облік депозитних операцій

6.1. Економічний зміст депозитних операцій.

6.2. Класифікація строкових та ощадних депозитів

6.3. Облікові депозитні операції та методика їх здійснене

Змістовний модуль 2.

ОБЛІК ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Тема 7. Облік операцій з цінними паперами

7.1. Поняття, класифікація цінних паперів і операцій з ними

7.2. Особливості відображення операцій з цінними паперами в плані рахунків комерційного банку.

7.3. Облік вкладень банку в цінні папери.

7.4. Облік цінних паперів емітованих банком.

7.5. Нарахування доходів (витрат) за операціями з цінними паперами.

Тема 8. Облік операцій в іноземній валюті

8.1. Сутність валютних операцій.

8.2. Загальні вимоги до обліку операцій в іноземній валюті

8.3. Облік обмінних операцій в іноземній валюті

8.4. Безготівкові операції купівлі-продажу іноземної валюти

8.5. Операції купівлі-продажу готівкової іноземної валюти

Тема 9. Облік операцій з основними засобами

9.1. Поняття, класифікація основних засобів та рахунки, що використовуються для їх обліку

9.2. Облік придбання основних засобів у комерційних банках

9.3. Облік основних засобів придбаних в обмін на інші активи

9.4. Облік вибуття основних засобів у комерційних банках

9.5. Порядок нарахування амортизації основних засобів

9.6. Зменшення корисності основних засобів

9.7. Інвентаризація основних засобів

9.8.Відображення в обліку результатів переоцінки основних засобів

Тема 10. Облік операцій з нематеріальними активами

10.1.Поняття нематеріальних активів та облік рахунків, що використовуються для обліку операцій банків України з нематеріальними активами

10.2.Облік створення нематеріальних активів комерційних банків.

10.3.Порядок переоцінки нематеріальних активів.

Тема 11. Облік операцій з лізингу

11.1.Загальні вимоги щодо відображення в бухгалтерському обліку лізингу

11.2.Облік операцій з фінансового лізингу за балансом лізингодавця та лізингоодержувача.

11.3.Облік операцій з оперативного лізингу.

Тема 12. Облік доходів і витрат

12.1.Об'єкти обліку в складі доходів і витрат банку.

12.2.Правила обліку та класифікація рахунків обліку доходів і витрат банку

12.3.Загальні принципи відображення в бухгалтерському обліку доходів і витрат банку

12.4. Звітність банківських установ.

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завданн я	Задачі, завдання, кейси, тощо	Обговоренн я теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Модуль 1						
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2	4	2	2		10
Тема 2	2	4	2	3		11
Тема 3	2	4	2	3		11
Разом змістовий модуль1	6	12	6	8	10	42

Змістовий модуль 2						
Тема 4	2	4	3	3		12
Тема 5	2	4	3	3		12
Тема 6	2	4	3	3		12
Тема 7	2	4	3	3		12
Разом змістовий модуль 2	8	16	12	12	10	58
Разом						100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

ЧАСТИНА II

ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ / ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. НЕОБХІДНІСТЬ І СУТНІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА НОРМАТИВНО ПРАВОВИМИ АКТАМИ

Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках

Практичне заняття 1 Семінар – розгорнута бесіда

Мета заняття: теоретична підготовка студентів з основ обліку в банках.

Завдання: вивчити сутність та необхідність ведення обліку в банківських установах.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Дайте визначення системи бухгалтерського обліку та вимог, які має задовольняти система обліку.
2. Охарактеризуйте організацію обліку в банках.
3. Назвіть і охарактеризуйте види обліку в комерційних банках.
4. У чому полягає суть фінансового обліку, його основні функції?
5. Розкрийте призначення і суть управлінського обліку.
6. Що розуміють під міжнародними принципами обліку?
7. Дайте визначення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. В чому полягає їх призначення?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

Визначте вид і характер наведених бухгалтерських рахунків і відобразіть інформацію у таблиці:

- 1) ощадні сертифікати, емітовані банком;
- 2) господарські матеріали;
- 3) поточні рахунки суб'єктів господарської діяльності;
- 4) короткострокові кредити суб'єктам господарської діяльності за внутрішніми торговельними операціями;
- 5) резервні фонди;

- б) боргові цінні папери центральних органів державного управління в портфелі банку на продаж;
- 7) валюта та банківські метали, куплені за умовами спот;
 - 8) зобов'язання з кредитування, отримані від банків;
 - 9) резерви під заборгованість за кредитами, наданими клієнтам;
 - 10) розрахункові документи, не сплачені в строк через відсутність коштів у банку;
 - 11) банкноти та монети в касі банку;
 - 12) довгострокові кредити, надані іншим банкам;
 - 13) емісійна різниця.
 - 14) контррахунок;
 - 15) не сплачені клієнтам доходи;
 - 16) цінні папери на зберігання;
 - 17) витрати на відрядження;
 - 18) відсоткові витрати за коштами до запитання;
 - 19) відсоткові доходи за кредитами;
 - 20) результат від торговельних операцій.

Вид бухгалтерського рахунку	Активний, або умовно-	Пасивний, або умовно-пасивний	Клас плану рахунків
Балансові: постійні; тимчасові Позабалансові			

Завдання 2.

Сформуйте аналітичну карту контрагента (клієнта):

Найменування	АБ "Аврора"
1.Код контрагента МФО	
2.Ідентифікаційний код (код ЄДРПОУ)	
3.Резидентність (резидент)	
4.Код держави (Україна)	
5.Ознака інсайдера	
6.Інституційний сектор економіки	
7.Форма власності	
8.Галузь економіки	
9.Вид економічної діяльності	

Завдання 3.

Необхідно вставити пропущені слова та словосполучення:

1. _____ — це систематизований перелік рахунків фінансового обліку, використовуваний для реєстрації господарських операцій.

2. План рахунків, розроблений відповідно до загальнозживаних у міжнародній практиці _____ та міжнародних _____

бухгалтерського обліку, є обов'язковим для використання всіма _____
України.

3. План рахунків забезпечує _____ :
операції в іноземній валюті відображаються на тих самих рахунках, що й
операції в гривнях, згідно з їхнім економічним змістом.

4. _____, нормативними документами НБУ не
регламентується, і банки мають самостійно визначати відповідну методику
такого обліку в класі 8 плану рахунків.

5. За загальним правилом балансу банку валютні активи
обліковуються в _____ балансу, а _____ — у пасиві.

6. Перший клас плану рахунків визначає стосунки між _____
та іншими банками, а також стосунки цих банків між
собою.

7. На рахунках _____ обліковуються операції, що
проводяться банками з клієнтами.

8. На рахунках класу 3 обліковуються операції банків із _____
, а також інші активи й зобов'язання.

9. Рахунки _____ призначено для обліку
довгострокових вкладень, основних засобів та нематеріальних активів.

10. На рахунках _____ здійснюється облік капіталу
у вигляді різниці між загальними сумами активів і зобов'язань банку.

Практичне заняття 2

Питання для обговорення:

1. Пригадайте класифікацію бухгалтерських рахунків. Дайте
визначення їх основних груп.

2. Що є об'єктом обліку на позабалансових рахунках?

3. Який метод запису використовується для реєстрації банківських
операцій на позабалансових рахунках? Яким чином визначається характер
позабалансового рахунку?

4. Дайте визначення плану рахунків.

5. Назвіть структуру плану рахунків і охарактеризуйте його складові
частини.

6. Як пов'язані між собою частини плану рахунків?

7. Дайте визначення бухгалтерського балансу.

8. Визначте параметри аналітичного обліку.

9. Як формується номер особового рахунку?

10. Визначте основні реквізити особового рахунку.

11. Пригадайте класифікацію банківської документації.

Завдання 1.

Необхідно вставити пропущені слова та словосполучення:

1. Бухгалтерський облік банку можна визначити як _____

_____ та перевіркою результатів і складанням відповідних _____.

2. Бухгалтерські системи банківських установ України _____, завдяки чому система бухгалтерських проведення — занесення інформації до щоденних балансів, касових книг, оборотно-сальдових відомостей — виконується в _____.

3. _____ надає своєчасну та значущу інформацію про фінансовий стан банку та результати його діяльності.

4. Активи банку - _____, кошти на кореспондентських рахунках, депозити в інших банках, портфель цінних паперів, _____ і _____ активи, кредити та фінансовий лізинг, надані клієнтам та іншим банкам, інші активи.

5. Принцип _____ є засадним принципом міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності суб'єктами господарювання.

6. _____ є процесом визначення, оцінювання, нагромадження, аналізу, підготовки, інтерпретації та передавання інформації, використовуваної керівництвом для планування, оцінювання й контролю діяльності, а також для прийняття рішень щодо напрямів використання банківських ресурсів.

7. Господарська операція — це така _____, яка спричиняє зміну в активах, зобов'язаннях і _____. Для відображення господарських операцій застосовують _____.

8. _____ - кошти на кореспондентських рахунках банків, депозити та кредити інших банків, кошти до запитання клієнтів, строкові депозити клієнтів, цінні папери власного боргу, інші зобов'язання, кредити, отримані від міжнародних фінансових організацій.

9. В інтерпретації фінансового обліку банків найголовніше — _____ і зрозуміти склад і співвідношення активів і пасивів.

10. _____ — це систематизовані записи, які відбивають вплив операцій та інших подій на конкретний актив, зобов'язання чи _____.

Завдання 2.

За наведеними залишками за бухгалтерськими рахунками складіть бухгалтерський звіт (тис. грн.):

Кредити, отримані від НБУ – 27890;

Вкладення в асоційовані компанії – 108;

Кошти у НБУ – 6300;

Кредити, надані клієнтам – 106165;

Акціонерний капітал – 20580;

Нараховані доходи (за операціями з клієнтами) – 3500;

Резервний - фонд – 15420;

Прибуток – 6500;

Кошти клієнтів банку – 116330;

Товарно-матеріальні цінності на складі та дебітори – 5730;

Кредити та депозити, отримані від інших банків – 48265;
Цінні папери, що рефінансуються НБУ – 46731;
Нараховані витрати (за операціями з банками) – 477;
Цінні папери та акції, придбані банком – 892;
Основні засоби, нематеріальні активи та капітальні вкладення банку – 1197;
Резерви на покриття кредитних ризиків (за операціями з клієнтами) – 674;
Кошти в інших банках – 37809;
Інші активи – 7696.

Тема 2. Облік капіталу

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити сутність капіталу та його складових.

Завдання: вивчити структуру капіталу банку та відображення його в обліку

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. Яка структура капіталу банку?
2. Вкажіть мінімальний розмір статутного капіталу на момент реєстрації банку?
3. Який порядок формування статутного капіталу банку?
4. Назвіть джерела формування статутного капіталу банку.
5. У чому полягає методика відображення в обліку операцій з формування статутного капіталу за рахунок пайових внесків?
6. Яка методика відображення в обліку продажу акцій?
7. Пригадайте порядок відображення в обліку змін статутного капіталу банку.
8. Розкрийте порядок обліку продажів: акцій за номіналом і з курсовою надбавкою.
9. Розкрийте порядок обліку випуску акцій за номіналом і вище номіналу.
10. У чому суть методики обліку перепродажу акцій за номіналом і вище нього?
11. Розкажіть про облік анулювання акцій.
12. Розкажіть про облік нарахування і виплати дивідендів.
13. Пригадайте порядок відображення в обліку індексацій.
14. У чому полягає суть відображення в обліку витрат на випуск і розповсюдження акцій власної емісії?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

Необхідно дати правильну відповідь:

1. Збільшення, і зменшення статутного капіталу відбувається лише за рішенням загальних зборів учасників з обов'язковою наступною реєстрацією змін у Національному банку України та в Комісії з цінних паперів і фондового ринку при Кабінеті Міністрів України:

а) так; б) ні.

2. Внески в статутний капітал можуть здійснюватися лише в національній валюті:

а) так; б) ні.

3. Капітал банку включає основний і додатковий капітал:

а) так; б) ні.

4. Забороняється розміщення акцій серед засновників або інвесторів, відповідно до чинного законодавства, за вартістю, меншою за номінальну:

а) так; б) ні.

5. Мінімальний розмір статутного капіталу на момент реєстрації банку не може бути менше 10 мільйонів євро.

а) так; б) ні.

Завдання 2.

Необхідно вставити пропущені слова:

1. _____ банку — залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань;

2. капітал _____ — величина капіталу, на яку отримано письмові зобов'язання акціонерів (пайовиків) банку на внесення коштів за підпискою на акції (паї);

3. капітал _____ — сплачений та зареєстрований підписний капітал;

4. капітал _____ (власні кошти) — складається з основного та додаткового капіталу, зваженого на ризики, що визначаються нормативно-правовими актами Національного банку України.

Завдання 3.

Необхідно вказати кореспонденцію рахунків за наступними господарськими операціями:

1) Зареєстрований статутний фонд банку на суму несплаченого статутного фонду;

2) Зареєстрований статутний фонд банку на суму сплаченого статутного фонду;

3) Отримані філією за реалізовані за номінальною вартістю акцій кошти;

4) Акумуляовані кошти переказуються головному банку для формування статутного фонду;

Завдання 4.

28 квітня ц. р. “Приватбанк” реалізував 1000 простих акцій, що попередньо були викуплені в акціонерів по 20 грн. за акцію.

Необхідно зробити бухгалтерські проведення відповідно до цієї операції.

Завдання 5.

У зв’язку з інфляційними процесами банк здійснив індексацію акцій на загальну суму 200 000 грн.

Необхідно зробити бухгалтерські проведення відповідно до цієї операції

Тема 3. Облік касових операцій

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити сутність касових операцій та відображення їх в обліку.

Завдання: ведення обліку касових операцій за допомогою рахунків бухгалтерського обліку.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. Поясніть організацію роботи касового апарату банку.
2. Які нормативні документи регламентують організацію роботи касового апарату ?
3. Дайте визначення операційної каси.
4. Охарактеризуйте порядок здійснення касових операцій прибутковими касами.
5. Якими документами оформлюють касові операції в прибуткових касах ?
6. Що розуміють під обліком у видаткових касах ?
7. Якими документами оформлюють касові операції у видаткових касах.
8. Поясніть здійснення операцій видатковими касами.
9. Дайте визначення вечірньої каси.
10. Якими документами оформлюють касові операції у вечірніх касах.
11. Охарактеризуйте порядок роботи кас перерахунку.
12. Які первинні документи використовують для оформлення касових операції в касах перерахунку ?

13. Охарактеризуйте порядок підбиття підсумків робочого дня операційної каси та його документальне оформлення.

14. У чому полягає синтетичний облік операцій з надходження та видачі готівки?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

В бухгалтерії банку операції з інкасації готівки було виявлено надлишок (фактична наявність 5300 грн., за супровідними відомостями і оприбутковано попередньо в касу 5000 грн., надлишок склав 300 грн.).

Відобразити операції в обліку комерційного банку.

Завдання 2.

В бухгалтерії банку операції з інкасації готівки було виявлено недостачу (фактична наявність 2200грн., за супровідними відомостями і оприбутковано попередньо в касу 2300грн., недостача склала 100грн.).

Відобразити операції в обліку комерційного банку.

**Тема 3. Облік розрахункових операцій
Семінар з виконанням практичних задач**

Мета заняття: вивчити сутність розрахункових операцій та відображення їх в обліку.

Завдання: ведення обліку розрахункових операцій за допомогою рахунків бухгалтерського обліку.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. Які існують принципи побудови платіжних рахунків у балансі ?

2. Охарактеризуйте ознаки платіжних рахунків.

3. Який існує порядок відкриття рахунків юридичними і фізичними особами?

4. Які документи необхідні для відкриття рахунків юридичними і фізичними особами

5. Поясніть визначення платіжних доручень.

6. Який порядок обліку операцій при розрахунках платіжними дорученнями?

7. Охарактеризуйте порядок і методику обліку операцій при розрахунках вимогами-дорученнями.

8. Яка існує методика обліку операцій при розрахунках акредитивами ?

9. Охарактеризуйте порядок і методику обліку операцій при розрахунках акцептованими (гарантованими) платіжними дорученнями.
 10. Охарактеризуйте режим функціонування платіжних рахунків.
 11. Поясніть визначення платіжних доручень.
 12. Який порядок обліку операцій при розрахунках платіжними дорученнями?
 13. Охарактеризуйте порядок і методику обліку операцій при розрахунках вимогами-дорученнями.
 14. Яка існує методика обліку операцій при розрахунках акредитивами ?
 15. Охарактеризуйте порядок і методику обліку операцій при розрахунках акцептованими (гарантованими) платіжними дорученнями.
2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Практичні завдання.*

Завдання 1.

В бухгалтерії банку, операції з інкасації готівки, було виявлено надлишок (фактична наявність 53700грн., за супровідними відомостями і оприбутковано попередньо в касу 53400грн., надлишок склав 300грн.). Відобразити операції в обліку комерційного банку.

Завдання 2.

В бухгалтерії банку операції з інкасації готівки було виявлено недостачу (фактична наявність 28000грн., за супровідними відомостями і оприбутковано попередньо в касу 29000грн., недостача склала 1000грн.). Відобразити операції в обліку комерційного банку.

Завдання 3.

Від ТОВ “Веста” до відділення АКБ “Укрсоцбанк” 10 лютого ц. р. надійшло платіжне доручення № 50 від 8 лютого на суму 1000 грн. за перерахунком з його розрахункового рахунку на розрахунковий рахунок ремонтного заводу у тому ж відділенні за ремонт автомобіля. Доручення прийнято до оплати. МФО банку 305017.

1. Складіть бухгалтерські проводки.
2. Випишіть платіжне доручення.

Завдання 4.

ТОВ “Трансмаш” (розрахунковий рахунок № 26228 у відділенні АКБ “Укрсоцбанк” м. Кривого Рогу, МФО 305017.) відвантажив продукцію на суму 50 000 грн. ВАТ “Супутник” (розрахунковий рахунок № 26325 у відділенні “Райффазен Банк Аваль” м. Києва, МФО 306748) (відправка залізницею, накладна № 4 від 10 жовтня) згідно з угодою № 15 від 3 квітня. 13 жовтня ВАТ “Супутник” подало вимогу-доручення до свого банку з погодженням на оплату.

1. У скількох примірниках подається до банку платіжна вимога-доручення?
2. Складіть платіжну вимогу-доручення від імені постачальника.

3. Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 5.

5 травня до відділення банку звернулося ТОВ “Колосся” з проханням про додаткове лімітування книжки на 400 грн. у зв'язку з наявністю невикористаних бланків у чековій книжці. 14 травня ТОВ “Колосся” використано останній чек із лімітованої чекової книжки. На рахунку № 722 залишилась невикористана сума — 50 грош. од. Товариство подало платіжне доручення на закриття рахунку за обліком лімітованої чекової книжки.

1. Яким документом і як оформлюється долімітування чекової книжки?
2. Яким чином банк контролює залишок ліміту чекової книжки?
3. Як оформлюється повернення невикористаного залишку ліміту за лімітованою чековою книжкою?
4. Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 6.

Відділення АКБ Укрсоцбанку 4 листопада акцептувало платіжне доручення № 3 Радіозаводу № 5 на суму 20 000 грн. для розрахунків з відділенням зв'язку № 13 за переказами коштів окремим громадянам. Відділення зв'язку подало 11 листопада до АКБ Укрсоцбанку реєстр акцептованих платіжних доручень, прийнятих для оплати переказів.

1. Заповніть платіжне доручення.
2. Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 7.

Від ТОВ “Промінь” м. Києва 3 квітня до відділення “Райффазен Банк Аваль” надійшла заява на виставлення з його рахунку поштового акредитива для розрахунків з ТОВ “Веста” м. Кривого Рогу, який обслуговується відділенням “Райффазен Банк Аваль”, за сировину на суму 55 000 грн.. Термін закриття акредитива у банку постачальника — 20 квітня. Умови оплати акредитива проти реєстрахунків з акцептом уповноваженого О. П. Петренко і транспортних документів, які підтверджують відвантаження сировини. Акредитив не використано, сума акредитива повернена на розрахунковий рахунок ТОВ “Промінь”. Акредитив відкрито у банку постачальника.

1. Складіть бухгалтерські проводки у банку акредитиводавця та акредитивоотримувача.
2. Визначіть строк закриття акредитива у банку покупця, якщо поштовий пробіг між відділеннями банків — 2 дні.

Тема 5. Облік операцій з кредитування

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити сутність операцій з кредитування та відображення їх в обліку.

Завдання: ведення обліку операцій з кредитування за допомогою рахунків бухгалтерського обліку.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. Наведіть класифікацію кредитних операцій і зміст окремих видів цих операцій.

2. Дайте визначення методу кредитування. Які методи кредитування використовуються?

3. Які Ви знаєте форми позикових рахунків?

4. Розкрийте зміст кредитної лінії, назвіть її види.

5. У чому полягає суть овердрафта і особливості відображення операцій за овердрафтом в обліку?

6. Як побудовані рахунки для обліку кредитних операцій в балансі?

7. Охарактеризуйте методику обліку позичкових операцій.

8. Розкрийте суть і методику обліку факторингових операцій.

9. Охарактеризуйте методику обліку операцій з нарахування відсотків за користування кредитами.

10. Розкажіть про облік операцій за сплатою відсотків і комісійної винагороди.

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

З 12 вересня по 18 вересня на поточному рахунку клієнта обліковувалось дебетове сальдо 20 000 грн., а з 19 вересня по 3 жовтня – 8000 грн. Процентна ставка визначена угодою за овердрафтом – 56 % . нарахування відсотків здійснюється в останній день місяця, а сплата – в перший день наступного місяця. Відобразити облік операцій за овердрафтом.

Завдання 2.

11 червня банк купив у клієнта цінні папери до запитання на суму 100 000 грн. з умовою зворотного продажу. Відсоткова ставка – 36 % . Додатково банк виплачує 300 грн. комісії брокеру. Нарухування відсотків відбувається щомісяця; кількість днів у розрахунках визначається за методом “факт/360”. Необхідно Зробити відповідні бухгалтерські проводки у обліку та визначити процентну плату за проведення зворотного репо.

Завдання 3.

1 березня банк купує у підприємства рахунки-фактури на суму 100 000 грн. за ціною 97 000 грн. Згідно з угодою 5 березня банк сплатує аванс підприємству у розмір 80 % купівельної ціни дебіторської заборгованості. Усі рахунки-фактури виписано на 1 березня. З них 40 000 грн. мають бути виплачені протягом 10 днів, а інші 60 000 грн. протягом – 30 днів. За узгодження з клієнтом датою розрахунків буде 27 березня.

Необхідно відобразити факторингові операції з викупу дебіторської заборгованості в обліку.

Завдання 4.

Банк надає кредит ТОВ “Веста” 1 вересня ц. р. на суму 5000 грн. з процентною ставкою 30 % річних на строк один місяць. Сума кредиту перераховується на поточний рахунок клієнта в іншому банку. Необхідно зробити відповідні бухгалтерські проводки.

Завдання 5.

Необхідно дати правильну відповідь:

1. Кредитом називається будь-яка угода між банком та контрагентом (клієнтом або іншим банком), згідно з якою банк за винагороду надає кошти у розпорядження контрагента на умовах строковості та повернення.

а) так; б) ні.

2. Кредити в плані рахунків поділяються на короткострокові із початковим строком погашення більше одного року та довгострокові — з початковим строком погашення менше одного року.

а) так; б) ні.

3. Кредити в інвестиційну включають усі кредити, надані на купівлю сировини та інших виробничих запасів, на сезонні затрати та інші цілі.

а) так; б) ні.

4. До кредитів в інвестиційну діяльність відносять: кредити на будівництво та освоєння землі; кредити на купівлю будівель, споруд, обладнання та землі; фінансовий лізинг.

а) так; б) ні.

5. Видача кредиту проводиться одноразово, щоденно або в інші строки, визначені в кредитному договорі, виходячи з потреби в кредиті.

а) так; б) ні.

6. Підприємствам із постійним циклом виробництва, а також позичальникам з добрим фінансовим станом, що мають репутацію надійних платників, може бути відкрито «кредитну лінію» — одержання позички в грошовій безготівковій формі в майбутньому частинами в межах заздалегідь визначеної суми і встановленого ліміту, у рахунок якого приймаються до фінансування група договорів і комерційних контрактів.

а) так; б) ні.

Тема 6. Облік депозитних операцій

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити сутність депозитних операцій та відображення їх в обліку.

Завдання: ведення обліку депозитних операцій за допомогою рахунків бухгалтерського обліку.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. Наведіть методику обліку внесення коштів на депозит та їх вилучення з депозиту.

2. Який порядок закриття депозитного рахунку?

3. Пригадайте методику нарахування відсотків за користування депозитними коштами.

4. У чому полягає облік операцій зі сплати відсоткового доходу клієнтам?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

Банк 20 вересня прийняв від Іванова Ф. П. готівкою на вклад строком 6 міс. 3000 грн. Відсотки нараховуються із розрахунку 24 % річних. Згідно угоди відсотковий дохід виплачується по закінченні строку.

Складіть бухгалтерські проводки: із залучення депозиту, нарахування відсотків, повернення депозиту і виплати відсоткового доходу.

Завдання 2.

Необхідно вставити пропущені слова та словосполучення:

1) _____ — це грошові кошти, які внесені у банк клієнтами, зберігаються на їх рахунках і використовуються відповідно з укладеною угодою і банківським законодавством.

2) Депозити до запитання — це кошти, що знаходяться на _____ і використовуються власниками для здійснення платежів (розрахунків) на користь третіх осіб через використання готівки або _____.

3) _____ — це операція із залучення коштів на депозитні рахунки.

4) Довірчі операції — це операції, які банк виконує за _____ і в інтересах третьої особи.

5) _____ — це грошові кошти, що зберігаються на окремих рахунках у банку, приносять власнику відсотковий дохід, не

використовуються для платежів на користь третіх осіб і повинні бути повернуті клієнту у визначений строк.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОБЛІК ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Тема 7. . Облік операцій з цінними паперами

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити сутність операцій з цінними паперами та відображення їх в обліку.

Завдання: ведення обліку операцій з цінними паперами за допомогою рахунків бухгалтерського обліку.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. У чому полягає суть цінних паперів?
2. Перерахуйте види цінних паперів.
3. Наведіть методику обліку придбання акцій не власної емісії.
4. Який порядок обліку продажу акцій не власної емісії за ціною, нижчою від придбання?
5. Наведіть методику відображення в обліку продажу акцій інших емітентів за ціною, вищою від придбання.
6. У чому полягає облік нарахування та одержання дивідендів за придбаними акціями?
7. Які особливості методики обліку придбання і продажу облігацій інших емітентів, крім держави?
8. Охарактеризуйте відображення в обліку дивідендів з придбаних облігацій.
9. Наведіть особливості обліку придбаних векселів у портфелі банку.
10. Наведіть особливості обліку перепродажу векселів.

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

Банківська установа придбала акції інших емітентів на 300 000 грн. Через 6 місяців їх курсова вартість зросла до 380 000 грн. і банк їх реалізував.

Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 2.

Банк придбав облігації не власної емісії у свого клієнта на суму 40 000 грн. Через 3 місяці їх курсова різниця почала різко падати і банк спішно їх реалізував за 30 000 грн.

Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 3.

Банк випустив векселі за номіналом на 400 000 грн. І продав їх з дисконтом за 360 000 грн. Через місяць векселі були погашені за номіналом.

Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 4.

Банк взяв на облік (придбав) вексель за 100 000 грн., виплативши векселедавцю 92 000 грн. Через місяць вексель був сплачений векселедавцем у сумі 100 000 грн.

Складіть бухгалтерські проводки.

**Тема 8. . Облік операцій в іноземній валюті
Семінар з виконанням практичних задач**

Мета заняття: вивчити сутність операцій в іноземній валюті та відображення їх в обліку.

Завдання: ведення обліку операцій в іноземній валюті за допомогою рахунків бухгалтерського обліку.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. Назвіть умови отримання ліцензії.
2. Чим регламентується надання дозволів за окремими пунктами ліцензії та обґрунтування відмови у наданні ліцензії?
3. Пригадайте, які операції належать до валютних операцій та здійснення яких потребує ліцензії?
4. Які операції можуть здійснюватись за поточним рахунком в іноземній валюті фізичних осіб?
5. Які операції здійснюються за поточним рахунком в іноземній валюті юридичних осіб-резидентів?
6. Які операції проводяться за поточними рахунками в іноземній валюті представництв та установ?
7. У чому полягає порядок роботи обмінних пунктів банків?
8. Які бухгалтерські записи виконуються при купівлі та продажу готівкової іноземної валюти?
9. Як здійснюється продаж дорожніх чеків?
10. Наведіть визначення кореспондентських відносин та обґрунтуйте їх необхідність.
11. Назвіть форми міжнародних безготівкових розрахунків при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.
12. Дайте визначення банківського переказу.

13. У чому полягає контроль за валютними платежами з боку уповноважених банків?

14. Наведіть бухгалтерські проводки при списанні та зарахуванні валюти та стягненні комісії банками.

15. У чому полягають зобов'язання підприємства щодо контролю за обов'язковим продажем валютної виручки резидентами?

16. Який економічний зміст акредитива, його призначення та уніфікація?

17. Назвіть форми одержання коштів за акредитивом.

18. Назвіть послідовність операцій та бухгалтерські проводки у розрахунках за допомогою акредитива при імпорті товарів (послуг).

19. У чому полягає економічний зміст та порядок операцій інкасо, його переваги та недоліки?

20. Який порядок торгівлі іноземною валютою?

21. Як оформлюються операції з видачі кредитів у іноземній валюті?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

1. Перевірка основних понять та категорій.

2. Тести, ситуації для перевірки знань з теми.

3. Розв'язування задач.

Завдання 1.

Купівля 100 дол. США за 2506 грн. Офіційний курс долара США дорівнює 25,05 грн.

Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 2.

Нарахування доходів за кредитами у сумі 100 дол. США. Офіційний курс долара США становить 25,05 грн.

Завдання 3.

Банк купив 300 дол. США за 7520 грн.:

100 дол. США Курс 25,05 грн. Сума у грн.. - ? грн.

100 дол. США Курс 25,07 грн. Сума у грн.. - ? грн.

100 дол. США Курс 25,08 грн. Сума у грн.. - ? грн.

Банк продав 150 дол. США за ? грн. (курс 25,09 грн.).

Розрахуйте дохід за методом ФІФО.

Завдання 4.

Банк купив 300 дол. США за 7520 грн.:

100 дол. США Курс 25,05 грн. Сума у грн.. - ? грн.

100 дол. США Курс 25,07 грн. Сума у грн.. - ? грн.

100 дол. США Курс 25,08 грн. Сума у грн.. - ? грн.

Банк продав 150 дол. США за ? грн. (курс 25,09 грн.).

Розрахуйте дохід за методом середньозваженої валютної одиниці.

Завдання 5.

Розрахунок доходу за методом середньозваженої валютної одиниці.

Банк продав 150 дол. США за 3840 грн.:

50 дол. США Курс 25,05 грн. Сума у грн.. - ? грн.

50 дол. США Курс 25,07 грн. Сума у грн.. - ?грн.

50 дол. США Курс 25,08 грн. Сума у грн.. - ? грн.

Банк купив 300 дол. США за 7521 грн. (курс 25,07 грн.).

Розрахунок доходу за методом середньозваженої валютної одиниці.

Тема 9. Облік операцій з основними засобами

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити сутність операцій з основними засобами та відображення їх в обліку.

Завдання: ведення обліку операцій з основними засобами за допомогою рахунків бухгалтерського обліку.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. Дайте визначення основних засобів?
2. Яка класифікація основних засобів?
3. Дайте вартісну оцінку основних засобів ?.
4. Охарактеризуйте облік надходження основних засобів у комерційних банках.
5. Як ведеться облік ремонту основних засобів у комерційних банках?
6. У чому полягає облік вибуття основних засобів у комерційних банках?
7. Який порядок нарахування амортизації основних засобів?
8. Як проводиться інвентаризація основних засобів.
9. Яким чином відображається в обліку результати переоцінки основних засобів?
10. Як ведеться облік операцій застави основних засобів?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

Установа банку “Агробанк” придбала автомобіль за вільно конвертовану валюту. Автомобіль використовується в операційній діяльності банку.

Ціна автомобіля - 10000 дол. США
Офіційний курс валюти 25,06 грн. на дату передплати.
Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 2.

Установа банку придбала комп'ютер. У документах постачальника зазначено:

відпускна ціна 3000 грн.
витрати на доставку 150 грн.
до оплати 3150 грн.
Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 3.

Установа банку господарським способом здійснює капітальний ремонт будівлі, використовуваної в операційній діяльності банку.

Витрати на капітальний ремонт становлять:
вартість будівельних матеріалів для ремонту 250000 грн.
нарахування заробітної плати ремонтним робітникам 90 000 грн.
відрахування на соціальні заходи 45000 грн.
Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 4.

Установа банку реалізує будівлю за ціною 100 000 грн.
Первинна вартість будівлі 120 000 грн.
Знос 40 000 грн.
Будівля використовується в операційній діяльності банку.
Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 5.

Установа банку реалізує будівлю за ціною 50 000 грн.
Первісна вартість будівлі 100 000 грн.
Знос 30000 грн.
Будівля використовується в операційній діяльності банку.
Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 6.

Комерційний банк "Укрексімбанк" отримує за результатами обміну на не подібний об'єкт основних засобів від комерційного банку "Приватбанк".

Первісна вартість переданого об'єкта – 3500грн.
Нарахований знос - 500грн.
Справедлива вартість переданого об'єкта - 2900грн.
Банку додатково сплачено - 400грн.

Тема 10. Облік операцій з нематеріальними активами Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити сутність операцій з нематеріальними активами та відображення їх в обліку.

Завдання: ведення обліку операцій з нематеріальними активами за допомогою рахунків бухгалтерського обліку.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. Дайте визначення нематеріальних активів?
2. У чому полягає облік нематеріальних активів комерційних банків?
3. Охарактеризуйте порядок нарахування амортизації нематеріальних активів?

4. Як проводиться інвентаризація нематеріальних активів?

5. Як ведеться облік операцій застави нематеріальних активів?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

Установа банку реалізує програмне забезпечення за ціною 2000 грн.

Первинна вартість програмного забезпечення 2500 грн.

Знос 500 грн.

Програмне забезпечення використовується в операційній діяльності банку.

Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 2.

Установа банку реалізує програмне забезпечення за ціною 1000 грн.

Первісна вартість програмного забезпечення 1500 грн.

Знос 300 грн.

Програмне забезпечення використовується в операційній діяльності банку.

Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 3.

Необхідно дати правильну відповідь:

1. У складі нематеріальних активів відображаються придбані банком права користування землею, водою, іншими природними ресурсами, місцем на фондовій біржі, об'єктами інтелектуальної власності на інші подібні майнові права, програмне забезпечення ЕОМ тощо.

а) так; б) ні.

2. Характерною особливістю об'єктів нематеріальних активів є досить нетривалий період їх використання.

а) так; б) ні.

3. Аналітичний облік ведеться в книзі пооб'єктного обліку нематеріальних активів стосовно показників: початкової вартості, строку корисного використання, суми щомісячно зараховуваного зношення і залишкової вартості об'єкта.

а) так; б) ні.

4. В вартість придбання нематеріальних активів входить і податок на додану вартість, який згідно з чинним законодавством не відшкодовується банкам, як це здійснюється для торгівлі й виробничих підприємств, з бюджету, а покривається за рахунок власного прибутку.

а) так; б) ні.

5. Нематеріальні активи можуть надходити у вигляді дарунка від фізичних та юридичних осіб. Безоплатне отримання їх враховується за цінами, визначеними експертним шляхом, чи за даними документів приймання-передачі.

а) так; б) ні.

Тема 11. Облік операцій з лізингу

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити сутність операцій з лізингу та відображення їх в обліку.

Завдання: ведення обліку операцій з лізингу за допомогою рахунків бухгалтерського обліку.

План заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення

1. Який порядок розрахунку лізингу?
2. Що таке фінансовий лізинг?
3. Як відображаються операції з фінансового лізингу лізингодавцем?
4. Яким чином відображаються операції з фінансового лізингу лізингоодержувачем?
5. Дайте визначення оперативного лізингу?
6. Охарактеризуйте відображення операцій лізингодавцем?
7. Як відображаються операції лізингоодержувачем?

2. Індивідуальне тестування.

3. Практичні завдання.

Завдання 1.

Банк уклав угоду з фінансового лізингу. За цією угодою придбано автомобіль ринковою вартістю 100000 грн.

Строк лізингу — 5 років.

Процентна ставка, що прирощується — 15 % річних, сплачується в кінці кожного періоду платежу.

Лізингодержувач — банк.

Договором передбачено придбання автомобіля після закінчення строку лізингу (ціна придбання — 0 грн.).

Визначений строк корисного використання лізингодержувачем автомобіля — 7 років.

Складіть бухгалтерські провідки за операцією з фінансового лізингу у лізингодавця та лізингодержувача.

Завдання 2.

Лізингодержувач уклав договір з оперативного лізингу будинку на три роки.

Вартість будівлі 70000 грн.

Строк корисного використання будівлі 20 років.

Визначена ліквідаційна вартість 7000 грн.

Щорічна лізингова плата 24000 грн.

Вартість будівлі, що зазначена в угоді, 75000 грн.

Лізингодавець застосовує прямолінійний метод нарахування амортизації.

Умовами договору передбачено, що лізингодержувач здійснює капітальні вкладення в орендований будинок. Лізингодавець втрати не враховує.

Складіть бухгалтерські провідки:

- з обліку операцій у лізингодавця;
- з обліку операцій у лізингодержувача;
- з обліку операцій за витратами у лізингодержувача.

Тема 12. Облік доходів і витрат. Звітність банківських установ.

Семінар з виконанням практичних задач

Мета заняття: вивчити сутність доходів і витрат та відображення їх в обліку. Складання звітності банківських установ.

2. *Завдання:* ведення обліку доходів і витрат за допомогою рахунків бухгалтерського обліку, складання звітності банківських установ.

План заняття:

1. *Дискусійне обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення*

1. Назвіть ознаки, що визначають класифікацію рахунків для обліку доходів і витрат.

1. Які види витрат банку Вам відомі?

2. У чому полягає суть і призначення правил обліку доходів і витрат?

3. Назвіть і схарактеризуйте види доходів банку.

4. Дайте визначення поняттю “нараховані доходи і витрати”. Дайте визначення поняттю “доходи і витрати майбутніх періодів”.

5. У чому полягає порядок закриття рахунків для обліку доходів і витрат?

6. Охарактеризуйте суть та методику визначення фінансового результату від діяльності банку.

7. Перелічіть напрямки використання чистого прибутку після оподаткування.

8. Чому виникає необхідність ведення податкового обліку?

9. Структура фінансової звітності банківських установ.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Практичні завдання.*

Завдання 1.

Банк “УБРП” надав кредит на закупівлю сировини ПАТ “ПівнГЗК” 20 березня ц. р. з обумовленим в угоді строком погашення 20 травня ц. р. у сумі 135000грн. під відсоткову ставку 24% річних. В угоді строк сплати відсотків визначений після закінчення строку користування позикою. Банком використовується метод нарахування відсотків “факт/360 днів”.

Завдання 2.

Визначити суми відсоткових платежів (за методикою: “факт/факт”, “факт/360”, “30/360”) за терміновим депозитом у сумі 900грн., який розміщений на строк з 21серпня 2006р. до 10 грудня ц. р. під відсоткову ставку 15% річних.

Завдання 3.

Банк “Аваль” надав кредит на закупівлю сировини ПАТ “Якобс” 20.січня цього року з обумовленим в угоді строком погашення 20 квітня цього року у сумі 200000грн. під відсоткову ставку 24% річних. В угоді строк сплати відсотків визначений після закінчення строку користування позикою.

Відобразити операції в обліку комерційного банку “Аваль” та розрахувати відсотки за наданий кредит за методом “30/360”

Завдання 4.

Визначити суми відсоткових платежів за терміновим депозитом у сумі 5000грн., який розміщений на строк з 21серпня ц.р. до 15. грудня ц.р. під відсоткову ставку 12% річних. (відсотки розрахувати за методикою: “факт/факт”, “факт/365”, “30/360”)

Завдання 5.

Облігація номіналом 100 грн. придбана банком “Приват” 1 березня цього року з дисконтом 2 грн. річних. Дата випуску облігації 1 січня. Відсоткова ставка 15%. Строк погашення 31.02.2018. Дата сплати відсотків – 01лютого наступного року. Відобразити операції в обліку комерційного банку.

ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ОСНОВИ ПОБУДОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І
ОРГАНІЗАЦІЯ ЙОГО ПРОЦЕСУ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ
УКРАЇНИ

Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді, розв'язання задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Організація обліку в банках
2. Методологічні основи фінансового обліку в банках
3. Особливості обліку господарських операцій банку за принципом нарахування
4. Становлення та розвиток міжнародних стандартів бухгалтерського обліку
5. Зміст програми реформування бухгалтерського обліку в банківських установах України
6. Особливості побудови плану рахунків
7. Структура класів плану рахунків
8. Характеристика параметрів аналітичного обліку
9. Ведення параметрів контрагентів банку
10. Параметри документів
11. Параметри договорів та аналітичних рахунків

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Система обліку — це

- A. сукупність процедур, що мають фіксувати всі операції ;
- B. сукупність процедур, що мають на меті фіксувати всі операції банку;
- C. процес фіксування всіх операцій банку;
- D. описування операцій в часовому вираженні.

2. Система бухгалтерського обліку має задовольняти такі вимоги:

- A. актуальність, надійність, ефективність;
- B. актуальність, надійність, контроль;
- C. контроль, ефективність, надійність;
- D. актуальність, контроль, надійність, ефективність.

3. Рахунок— це

- A. систематизовані записи, які відбивають вплив операцій та інших подій на конкретний актив, зобов'язання;
- B. систематизовані записи, які відбивають вплив операцій та інших подій на конкретний актив, зобов'язання чи резервний капітал;
- C. систематизовані записи, які відбивають вплив операцій та інших подій на конкретний актив, зобов'язання чи акціонерний капітал;
- D. записи, які відбивають вплив операцій та інших подій на конкретний актив чи пасив.

4. ...зобов'язаний створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами та службами правомірних вимог служби бухгалтерського обліку щодо дотримання порядку оформлення та обліку первинних документів.

- A. Керівник банку;
- B. Головний бухгалтер;
- C. Бухгалтер;
- D. Інша особа;

5. Види обліку в комерційних банках:

- A. управлінський;
- B. фінансовий;
- C. податковий;
- D. всі відповіді вірні.

6. План рахунків складається :

- A. з 9 класів;
- B. з 10 класів;
- C. з 9 класів і позабалансового;
- D. з 8 класів.

7. Позабалансові рахунки відносяться до:

- A. 10 класу;
- B. 9 класу;
- C. 1 класу;

D. до окремого позабалансового класу.

8 клас рахунків називається :

A. управлінський облік;

B. доходи;

C. витрати;

D. капітал банку.

9. Бухгалтерське рівняння:

A. $A = П$;

B. $A = П = З + К$;

C. $П = З + К$;

D $A = З + К$.

10. Баланс — це:

A. основна форма аналітичного обліку;

B. звіт про стан підприємства;

C. основна форма синтетичного обліку;

D. немає вірної відповіді.

Тема 2. Облік капіталу

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Самостійно опрацюйте питання:

1. Облік капіталу банку.
2. Рахунки для обліку операцій з формування статутного капіталу банку.
3. Бухгалтерський облік операцій з формування статутного капіталу.
4. Облік формування додаткового капіталу

2. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Капітал банку (власний капітал):

A. спеціально створені фонди і резерви, які призначені для забезпечення фінансової стійкості, комерційної і господарської діяльності, відшкодування можливих збитків і знаходяться у використанні банку протягом усього періоду його функціонування;

B. резерви, які призначені для забезпечення фінансової стійкості, комерційної і господарської діяльності, відшкодування можливих збитків

і знаходяться у використанні банку протягом усього періоду його функціонування;

С. фонди, які призначені для забезпечення фінансової стійкості, відшкодування можливих збитків і знаходяться у використанні банку протягом усього періоду його функціонування;

Д. спеціально створені фонди і резерви, які призначені для забезпечення фінансової стійкості.

2. ... залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань.

А. Капітал статутний;

В. Капітал регулятивний;

С. Капітал підписний;

Д. Капітал банку.

3. Мінімальний розмір статутного капіталу на момент реєстрації банку не може бути менше:

А. 1 мільйона євро

В. 100 мільйонів євро

С. 10 мільйонів євро.

Д. 10 мільйонів доларів

4. Скільки включає розділів 5 Клас рахунків?

А. 1;

В. 3;

С. 0;

Д. 2.

5. ... сплачений та зареєстрований підписний капітал.

А. Капітал статутний;

В. Капітал регулятивний;

С. Капітал підписний;

Д. Капітал банку.

6. Протягом кількох днів у разі відмови в реєстрації банку кошти з накопичувального рахунку повертаються учасникам банку за їх заявою?

А. 1 день;

В. 10 днів;

С. 3 дні;

Д. 5 днів.

7. Основний капітал банку включає:

А. сплачений і зареєстрований статутний капітал і розкриті резерви, які створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку, надбавок до курсу акцій і додаткових внесків акціонерів у капітал, загальний фонд покриття ризиків, що створюється під невизначений ризик при проведенні

банківських операцій, за винятком збитків за поточний рік і нематеріальних активів;

В. сплачений і зареєстрований статутний капітал і розкриті резерви, які створені або зменшені за рахунок нерозподіленого прибутку, надбавок до курсу акцій і додаткових внесків акціонерів у капітал, загальний фонд покриття ризиків, що створюється під невизначений ризик при проведенні банківських операцій, за винятком збитків за поточний рік і нематеріальних активів;

С. сплачений і зареєстрований статутний капітал і розкриті резерви;

Д. сплачений і зареєстрований статутний капітал і розкриті резерви, які створені або збільшені за рахунок прибутку і додаткових внесків акціонерів у капітал, загальний фонд покриття ризиків, що створюється під невизначений ризик при проведенні банківських операцій, за винятком збитків за поточний рік і нематеріальних активів.

8. ...основний та додатковий капітал, зважений на ризики, що визначаються нормативно-правовими актами НБУ.

А. Капітал статутний;

В. Капітал регулятивний;

С. Капітал підписний;

Д. Капітал банку.

9. Капітал банку включає:

А. власний та резервний капітал;

В. власний та додатковий капітал;

С. основний та додатковий капітал;

Д. основний та резервний капітал.

10...величина капіталу, на яку отримано письмові зобов'язання акціонерів (пайовиків) банку на внесення коштів за підпискою на акції (паї).

А. Капітал статутний;

В. Капітал регулятивний;

С. Капітал підписний;

Д. Капітал банку.

Тема 2. Облк касових операцій

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Самостійно опрацюйте питання:

1. Організація роботи касового апарату банку.
2. Порядок здійснення касових операцій прибутковими касами.
3. Порядок здійснення операцій вечірніми касами.
4. Організація і порядок роботи каси перерахунку.
5. Порядок виконання операцій видатковими касами.
6. Порядок підбиття підсумків робочого дня операційної каси .
7. Підкріплення операційних кас банків.
8. Правила виконання касових операцій.
9. Інкасація грошової виручки.
10. Облік і зберігання цінностей та документів у грошових сховищах.
11. Принципи організації безготівкових розрахунків

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. це операції, які здійснює банк, а саме: видача готівки; приймання її та обмін непридатних до обігу банкнот (монет) на придатні до обігу банкноти (монети), банкнот на монети, монет на банкноти, банкнот (монет) одного номіналу на банкноти (монети) іншого номіналу; вилучення з обігу сумнівних банкнот (монет); валютно-обмінні операції; операції з банківськими металами.

- A. Банківські операції;
- B. Касові операції;
- C. Операція з видачі готівки;
- D. операція з надходження готівки.

2. Підприємства можуть мати у касі готівку в межах:

- A. не більше 100000грн;
- B. будь-яку суму;
- C. лімітів залишку готівки в касі;
- D. 10000грн.

3. У всіх банках касири забезпечуються:

- A. металеві печаткою;
- B. формою;
- C. робочим місцем;
- D. особистими ключами

4. Касир, який одержав прибуткові документи, зобов'язаний:

- A. перевірити наявність і тотожність підписів операційних працівників зразкам; звірити відповідність сум, указаних цифрами і літерами; викликати особу, яка здає гроші, і прийняти їх з поаркушним перерахуванням;
- B. перевірити наявність і тотожність підписів операційних працівників зразкам; звірити відповідність сум, указаних цифрами і літерами;

С. перевірити наявність і тотожність підписів операційних працівників зразкам; викликати особу, яка здає гроші, і прийняти їх з поаркушним перерахуванням;

D. перевірити наявність сум.

5. Для поліпшення якості і прискорення касового обслуговування фізичних осіб комерційні банки впроваджують видачу готівки через банкомати, які виконують такі касові операції:

A. інформують клієнтів про стан їхніх рахунків; видають готівку; приймають готівку для перерахування на рахунок і для погашення зобов'язань, зокрема позик;

B. видають готівку, надають послуги по кредитуванню;

C. видають готівку, приймають готівку для погашення поточних зобов'язань;

D. видають готівку, інформують про стан рахунку.

6. Облік найважливіших прибутково-видаткових касових операцій на бухгалтерських рахунках відображається за рахунком:

A. №100;

B. № 125;

C. №105;

D. №103.

7. Кошти клієнтів банку обліковується на рахунку:

A. №26;

B. №25;

C. №126;

D. №125.

8. Облік готівки в банкоматах банку здійснюється на рахунку:

A. №1000;

B. №1007;

C. №1003;

D. №1004.

9. Кредити на поточні потреби, що надані фізичним особам, обліковуються на рахунку :

A. №220;

B. № 225;

C. № 221;

D. №223;

10. Після закінчення оголошеного часу роботи вечірньої каси гроші, що надійшли, прибуткові касові документи, касовий журнал і печатку замикають на:

A. ключ в сейфі головного бухгалтера;

В. ключ в сейфі керівника банку, який опечатують печаткою і здають під охорону з розпискою в контрольному журналі осіб, що їх допущено до відмикання, замикання та опечатування грошових сховищ;

С. два ключі (касира і бухгалтера-контролера) у сейфі, який опечатують їхніми печатками і здають під охорону з розпискою в контрольному журналі осіб, що їх допущено до відмикання, замикання та опечатування грошових сховищ.

Д. ключ касира у сейфі, який опечатують печаткою і здають під охорону з розпискою в контрольному журналі осіб, що їх допущено до відмикання, замикання та опечатування грошових сховищ.

Тема 4. Облік розрахункових операцій

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Самостійно опрацюйте питання:

1. Вимоги до оформлення розрахункових документів
2. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень та вимог-доручень
3. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків
4. Розрахунки акредитивами
5. Розрахунки платіжними вимогами в разі здійснення примусового списання коштів

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Грошовий обіг — це:

А. сукупність платежів (розрахунків), які здійснюються безготівковими перерахунками або готівкою;

В. видача готівки з каси;

С. розрахунки;

Д. лише безготівкові розрахунки.

2. ...це основа контрактних взаємовідносин між банком і клієнтом.

А. кредитний договір;

В. поточний рахунок;

С. заява на відкриття рахунку ;

Д. наявність рахунку в банку.

3. яку кількість документів для відкриття рахунку ,підприємство надає банку :

- A.3 документи;
- B.10 документів;
- C.6 документів;
- D. 4 документи.

4...це документ, який являє собою письмово оформлене доручення клієнта банку, що його обслуговує, на перерахування визначеної суми коштів зі свого рахунку.

- A. платіжне доручення
- B. розрахунковий чек
- C. акредитив
- D. непокритий акредитив

5. Аналітичні поточні рахунки приватним (фізичним) особам відкривають до рахунку:

- A. №2620;
- B. №2624;
- C. №2623;
- D. №2625.

6...це грошове зобов'язання банку за дорученням свого клієнта здійснити третій особі (постачальнику), безпосередньо або через інший уповноважений банк, платежі за поставлені товари, виконані роботи та надані послуги за умовами, передбаченими в акредитиві

- A. платіжне доручення
- B. розрахунковий чек
- C. акредитив
- D. непокритий акредитив

7. Протягом кількох робочих днів з дня відкриття рахунку (включаючи день відкриття) банк повинен повідомити номер рахунку податковому органу?

- A. 5 днів;
- B. 2 днів;
- C. 3 днів;
- D. 4 днів.

8. Для відкриття рахунку яку кількість документів подає приватна особа ?

- A. 5 документів;
- B. 3 документи;
- C. 4 документи;
- D. 1 документ.

9. В якому класі балансу розміщені «Платіжні рахунки клієнтів»?

- A. в першому класі;
- B. в другому класі;

- C. в третьому класі;
- D. в четвертому класі.

10....це основний рахунок суб'єкта господарської діяльності.

- A. кредитний договір;
- B. поточний рахунок;
- C. заява на відкриття рахунку ;
- D. наявність рахунку в банку.

Тема 5. Облік операцій з кредитування

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті. Самостійно опрацюйте питання:

1. Загальні принципи бухгалтерського обліку кредитних операцій.
2. Облік позичкових операцій і послуг кредитного характеру банку.
3. Облік операцій за овердрафтом.
4. Бухгалтерський облік факторингових операцій.
5. Порядок обліку субординованих кредитів та операцій з дисконту векселів.
6. Обліку позабалансових кредитних операцій банку.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1.... це кредити, надані позичальникам на задоволення тимчасової потреби в коштах для придбання поточних активів у разі розриву між часом надходження коштів та здійснення затрат.

- A. кредити в інвестиційну діяльність;
- B. кредити за експортно-імпортними операціями;
- C. кредити в поточну діяльність;
- D. кредити за внутрішніми торговельними операціями.

2. Юридичне управління готує свій висновок, де відображаються такі основні моменти:

- A. відповідність статутних документів чинному законодавству України;
- B. наявність ліцензії, дозволів та інших документів для здійснення основної діяльності, для якої береться кредит;
- C. повнота та правильність оформлення документів щодо забезпечення кредиту;
- D. всі відповіді вірні.

3. “Вимоги, що придбані за операціями факторингу із суб'єктами господарювання”

- A. 201група;
- B. 202група;
- C. 203група;
- D.206група.

4. “Процентні доходи за кредитами, що надані фізичним особам”:

- A. 600;
- B. 601;
- C. 603;
- D.604;

5. “Кредити в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання” :

- A. 201група;
- B. 202група;
- C. 203група;
- D.206група.

6. “Процентні доходи за кредитами, що надані суб'єктам господарювання”:

- A. 600;
- B. 601;
- C. 602;
- D.604;

7. “Кредити, що надані за врахованими вексями суб'єктам господарювання”;

- A. 201група;
- B. 202група;
- C. 203група;
- D.206група.

8. “Процентні доходи за коштами, що розміщеними в Національному банку України”

- A. 600;
- B. 601;
- C. 603;
- D.604;

9. “Кредити, що надані за операціями репо суб'єктам господарювання”:

- A. 201група;
- B. 202група;
- C. 203група;
- D.206група.

10. ...кредити, надані позичальникам на задоволення їх тимчасової потреби в коштах при здійсненні інвестицій

- A. кредити в інвестиційну діяльність;

- В. кредити за експортно-імпортними операціями;
- С. кредити в поточну діяльність;
- Д. кредити за внутрішніми торговельними операціями.

Тема 6. Облік депозитних операцій

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Самостійно опрацюйте питання:

1. Бухгалтерський облік депозитних операцій банку.
2. Бухгалтерський облік номіналу депозиту та нарахування відсотків за депозитом.
3. Облік операцій зі сплати та погашення депозиту.
4. Характеристика рахунків для обліку депозитних операцій

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Вклади (депозити) — це:

А. грошові кошти, які внесені у банк клієнтами, зберігаються на їх рахунках і використовуються відповідно з укладеною угодою і банківським законодавством;

В. позика у грошовій або натуральній формі, яка надається на умовах повернення із сплатою відсотків за користування однією юридичною чи фізичною особою іншої;

С. вид цінного папера без установленого строку обігу, що засвідчує внесення коштів до статутного фонду акціонерного товариства, підтверджує членство в цьому товаристві, дає право на одержання частини прибутку у вигляді дивідендів;

Д. боргове зобов'язання позичальника перед кредитором, за яким передбачаються періодичні платежі (відсоткова облігація) або початковий продаж за зниженою ціною (дисконтна облігація) та виплата номіналу за настання строку її погашення.

2. Депозитні рахунки - :

А. позика (забезпечена або незабезпечена), стосовно якої є погодження, в договірному порядку, що в разі ліквідації або банкрутства боржника сплату буде здійснено після задоволення вимог усіх інших кредиторів;

В. різниця між номінальною вартістю цінних паперів і ціною їх придбання, якщо ціна придбання без нарахованих до дати придбання доходів за цінним папером нижча за його номінальну вартість;

С. пасивні, тобто мають кредитове сальдо і носять мультивалютний характер;

D. рахунки, що використовуються для обліку платежів на час до переказу їх за призначенням згідно з нормативними документами або угодами.

3. Депозитні рахунки - :

A. позика (забезпечена або незабезпечена), стосовно якої є погодження, в договірному порядку, що в разі ліквідації або банкрутства боржника сплату буде здійснено після задоволення вимог усіх інших кредиторів;

B. різниця між номінальною вартістю цінних паперів і ціною їх придбання, якщо ціна придбання без нарахованих до дати придбання доходів за цінним папером нижча за його номінальну вартість;

C. пасивні, тобто мають кредитове сальдо і носять мультивалютний характер;

D. рахунки, що використовуються для обліку платежів на час до переказу їх за призначенням згідно з нормативними документами або угодами.

4. Строкові депозити суб'єктів господарської діяльності:

A. короткострокові вклади (депозити) суб'єктів господарювання, довгострокові вклади (депозити) суб'єктів господарювання ;

B. нараховані витрати за коштами клієнтів банку, які утримуються за рахунок державного бюджету банку;

C. короткострокові вклади (депозити) фізичних осіб, довгострокові вклади (депозити) фізичних осіб;

D. вклади (депозити) клієнтів, які утримуються за рахунок Державного бюджету.

5. Строкові депозити бюджетних установ:

A. довгострокові вклади (депозити) суб'єктів господарювання;

B. депозити овернайт інших банків, Короткострокові вклади (депозит) інших банків;

C. нараховані витрати за строковими коштами суб'єктів господарювання;

D. вклади (депозити) клієнтів, які утримуються за рахунок Державного Бюджету, вклади (депозити) місцевих бюджетів.

6. Строкові депозити бюджетних установ:

A. довгострокові вклади (депозити) суб'єктів господарювання;

B. депозити овернайт інших банків, Короткострокові вклади (депозит) інших банків;

C. нараховані витрати за строковими коштами суб'єктів господарювання;

D. вклади (депозити) клієнтів, які утримуються за рахунок Державного Бюджету, вклади (депозити) місцевих бюджетів.

7. Строкові депозити інших банків:

A. Нараховані витрати за строковими коштами фізичних осіб,

Нараховані витрати за строковими вкладками (депозитами) інших банків;

В. Короткострокові вклади (депозити) суб'єктів господарювання,
Довгострокові вклади (депозити) суб'єктів господарювання;

С. Депозити овернайт інших банків, Короткострокові вклади (депозит) інших банків;

Д. Нараховані витрати за коштами клієнтів банку, які утримуються за рахунок державного бюджету банку.

8. Депозитна операція — це:

А. система здійснення та регулювання платежів за грошовими вимогами і зобов'язаннями, які виникають між банківськими установами у процесі їхньої діяльності;

В. операція із залучення коштів на депозитні рахунки;

С. розміщення залучених коштів у цінні папери або в нерухомість від власного імені та за рахунок інвесторів за принципом поділу (диверсифікації) ризику ;

Д. операції, пов'язані з інструментами, які використовуються комерційним банком для розміщення надлишків своїх грошових коштів та власного рефінансування.

9. При внесенні коштів від фізичних осіб готівкою:

А. Дт 1001. Кт3537 ;

В. Дт 1001. Кт3589 ;

С. Дт 1001. Кт7520 ;

Д. Дт 1001. Кт2630.

10. Повернення депозиту і сплата відсоткового доходу підприємствам здійснюється тільки через перерахування:

А. на поточний рахунок ;

В. у касу ;

С. на депозитний рахунок ;

Д. на кредитний рахунок.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОБЛІК ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Тема 7. Облік операцій з цінними паперами

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Самостійно опрацюйте питання:

1. Теоретичні засади класифікації портфеля цінних паперів банку.

2. Бухгалтерський облік вкладень банку в акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком у портфелі цінних паперів банку на продаж.
3. Облік вкладень банку в боргові цінні папери на інвестиції.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Цінні папери – це:

А. документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошові або інші майнові права, визначають взаємовідносини особи, яка їх розмістила (видала), і власника, та передбачають виконання зобов'язань згідно з умовами їх розміщення, а також можливість передачі прав, що випливають із цих документів, іншим особам;

В. вид цінного папера без установленого строку обігу, що засвідчує внесення коштів до статутного фонду акціонерного товариства, підтверджує членство в цьому товаристві, дає право на одержання частини прибутку у вигляді дивідендів, участь в управлінні, участь у розподілі майна в разі ліквідації акціонерного товариства;

С. вкладення протягом тривалого часу тимчасово вільних грошей та інших засобів в акції, облігації та інші цінні папери з метою одержання прибутку (у вигляді регулярно отримуваних дивідендів або у вигляді прибутку від збільшення ринкової ціни згаданих цінних паперів, або поєднання одного і другого);

Д. документ, який містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення;

2. Емісійні цінні папери це :

А. цінні папери, які посвідчують участь їх власника у статутному капіталі (крім інвестиційних сертифікатів), надають власнику право на участь в управлінні емітентом і отримання частини прибутку, зокрема у вигляді дивідендів, та частини майна у разі ліквідації емітента;

В. цінні папери, що посвідчують відносини позики і передбачають зобов'язання емітента сплатити у визначений строк кошти відповідно до зобов'язання;

С. цінні папери, що посвідчують однакові права їх власників у межах одного випуску стосовно особи, яка бере на себе відповідні зобов'язання (емітент);

Д. цінні папери, випуск яких забезпечено іпотечним покриттям (іпотечним пулом) та які посвідчують право власників на отримання від емітента належних їм коштів.

3. Пайові цінні папери це :

А. цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором, цінних паперів, інших фінансових та/або товарних ресурсів;

В. цінні папери, які посвідчують участь їх власника у статутному капіталі (крім інвестиційних сертифікатів), надають власнику право на участь в

управлінні емітентом і отримання частини прибутку, зокрема у вигляді дивідендів, та частини майна у разі ліквідації емітента;

С. цінні папери, які посвідчують право власника на безоплатне одержання у процесі приватизації частки майна державних підприємств, державного житлового фонду, земельного фонду;

Д. цінні папери, які надають їхньому держателю право розпоряджатися майном, вказаним у цих документах.

4. Приватизаційні цінні папери це :

А. цінні папери, випуск яких забезпечено іпотечним покриттям (іпотечним пулом) та які посвідчують право власників на отримання від емітента належних їм коштів;

В. цінні папери, які надають їхньому держателю право розпоряджатися майном, вказаним у цих документах;

С. цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором, цінних паперів, інших фінансових та/або товарних ресурсів;

Д. цінні папери, які посвідчують право власника на безоплатне одержання у процесі приватизації частки майна державних підприємств, державного житлового фонду, земельного фонду.

5. При нарахуванні комісійного доходу за надані послуги здійснюється таке проведення:

А. Дт 5701. Кт3537 ;

В. Дт 2001. Кт3559 ;

С. Дт 3578. Кт6113 ;

Д. Дт 1001. Кт2630.

6. При сплаті клієнтом комісійної винагороди здійснюється таке проведення:

А. Дт 5701. Кт3537 ;

В. Дт 2600. Кт3578 ;

С. Дт 9512. Кт6113 ;

Д. Дт 7250. Кт2630.

7. При несплаті клієнтом комісійної винагороди за надані послуги здійснюється таке бухгалтерське проведення:

А. Дт 3579. Кт3578 ;

В. Дт 2600. Кт3350 ;

С. Дт 9512. Кт6113 ;

Д. Дт 7250. Кт6841.

8. При нарахуванні процентних витрат за ощадними сертифікатами, розміщеними банком, здійснюються такі проведення:

А. Дт 3579. Кт3578 ;

В. Дт 2610. Кт3350 ;

С. Дт 8612. Кт5410 ;

Д. Дт 7052. Кт3328.

9. До процентних доходів (витрат) належать:

- A. доходи (витрати) від операцій з перепродажу (торгівлі) цінних паперів;
- B. доходи (витрати) від цінних паперів з невизначеним доходом: дивіденди від акцій, що зберігаються як об'єкт торгівлі та капіталовкладень;
- C. доходи (витрати) за борговими цінними паперами з фіксованим прибутком, а також доходи (витрати) у вигляді амортизації дисконту (премії) за цінними паперами;
- D. доходи (витрати) від операцій з перепродажу (торгівлі) цінних паперів.

10. Похідні цінні папери – це:

- A. цінні папери, які надають їхньому держателю право розпоряджатися майном, вказаним у цих документах;
- B. цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором, цінних паперів, інших фінансових та/або товарних ресурсів;
- C. цінні папери, випуск яких забезпечено іпотечним покриттям (іпотечним пулом) та які посвідчують право власників на отримання від емітента належних їм коштів;
- D. цінні папери, які посвідчують право власника на безоплатне одержання у процесі приватизації частки майна державних підприємств, державного житлового фонду, земельного фонду.

Тема 8. Облік операцій в іноземній валюті

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Самостійно опрацюйте питання:

1. Операції банків в іноземній валюті та їх класифікація.
2. Характеристика рахунків для запису валютної позиції.
3. Облік інших операцій в іноземній валюті
4. Бухгалтерський облік операцій в іноземній валюті, що виконуються з доручення клієнтів банку.
5. Порядок обліку міжбанківських обмінних операцій в іноземній валюті.
6. Облік операцій з пластиковими картками та дорожніми чеками.
7. Сутність валютних операцій.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Валютними операціями є:

А. збільшення економічної вигоди за сукупністю господарських операцій, крім операцій із реалізації додаткової кількості акцій, які приводять до: 1) збільшення суми активів банківської установи без відповідного збільшення її зобов'язань або 2) зменшення суми зобов'язань без відповідного зменшення суми її активів;

В. це операції, пов'язані з інструментами, які використовуються комерційним банком для розміщення надлишків своїх грошових коштів та власного рефінансування;

С. операція з цінними паперами, яка складається з двох частин і за якої укладається єдина генеральна угода між учасниками ринку про продаж (купівлю) державних цінних паперів на певний строк із зобов'язанням зворотного продажу (купівлі) у визначений строк або на вимогу однієї зі сторін за задалегідь обумовленою ціною;

Д. господарські операції, вартість яких визначається в іноземній валюті, або ті, що потребують розрахунків в іноземній валюті.

2. Валютні цінності це:

А. іноземні грошові знаки у формі банкнот, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави;

В. іменні чеки, виражені в іноземній валюті (далі — іменні чеки), дорожні чеки, виражені в іноземній валюті;

С. валюта України, іноземна валюта, платіжні документи, що виражені в іноземній валюті;

Д. грошові знаки у формі банкнот, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обміну на грошові знаки, які перебувають в обігу.

3. Неторговельні операції є:

А. конвертація валюти за дорученням клієнта, укладання угод з метою отримання спекулятивного прибутку;

В. конвертація валюти за дорученням клієнта, операції з чеками та платіжними картками, операції за переказами в іноземній валюті;

С. укладання угод з метою отримання спекулятивного прибутку, укладання угод з метою виконання доручень клієнтів;

Д. відкриття та обслуговування поточних і вкладних (депозитних) рахунків суб'єктів підприємницької діяльності в іноземній валюті.

4. Операції з торгівлі іноземною валютою на Міжбанківському валютному ринку України (МВРУ) є:

А. укладання угод з метою виконання доручень клієнтів, укладання угод для виконання власних зобов'язань банку, укладання угод купівлі однієї іноземної валюти за іншу;

В. операції з чеками та платіжними картками, надання кредитів в іноземній валюті;

С. відкриття та обслуговування поточних і вкладних (депозитних) рахунків фізичних осіб в іноземній валюті;

D. купівлі-продажу безготівкової іноземної валюти фізичними особами, приймання готівки на інкасо.

5. Операції в іноземній валюті, що виконуються за дорученням клієнтів банку є:

A. видача дозволу на вивіз валюти, конвертація валюти за дорученням клієнта;

B. укладання угод з метою виконання доручень клієнтів, укладання угод для виконання власних зобов'язань банку ;

C. відкриття та обслуговування поточних і вкладних (депозитних) рахунків суб'єктів підприємницької діяльності в іноземній валюті, відкриття та обслуговування поточних і вкладних (депозитних) рахунків фізичних осіб в іноземній валюті;

D. укладання угод купівлі однієї іноземної валюти за іншу , надання кредитів в іноземній валюті.

6. Для операцій купівлі-продажу іноземної валюти слід брати до уваги дату валютування:

A. дата фактичного проведення розрахунку, у результаті якого банк одержує або сплачує кошти;

B. продати актив; і на цю дату в нього виникає зобов'язання передати контрагенту проданий актив і право одержати передбачену договором оплату;

C. за операціями купівлі-продажу основних засобів, дата фактичного проведення розрахунку, у результаті якого банк одержує або сплачує кошти;

D. за операціями купівлі-продажу іноземної валюти (банківських металів) — це обумовлена договором дата, згідно з якою банк отримує право власності на куплену іноземну валюту (банківські метали) і виконує своє зобов'язання щодо передавання контрагенту проданої валюти (банківських металів).

7. Для операцій купівлі-продажу іноземної валюти слід брати до уваги дату операції:

A. за операціями купівлі-продажу нематеріальних активів тощо — це дата здійснення оплати куплених активів і одержання плати за продані активи;

B. це обумовлена договором дата, згідно з якою банк отримує право власності на куплену іноземну валюту і продаж активів;

C. купити актив; і на цю дату в нього виникає право отримати від контрагента куплений актив і зобов'язання його оплатити;

D. дата фактичного проведення розрахунку, у результаті якого банк одержує або сплачує кошти.

8. Номінальна вартість контракту обліковується за позабалансовими рахунками “Валюта та банківські метали, що куплені за форвардними контрактами з метою хеджування” :

- A. 9201;
- B. 5521;
- C. 3328;
- D. 7052.

Тема 9. Облік операцій з основними засобами

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Самостійно опрацюйте питання:

- 1. Класифікація нематеріальних активів та їх вартісна оцінка.
- 2. Бухгалтерський облік придбання нематеріальних активів.
- 3. Обмін нематеріальних активів.
- 4. Порядок та облік переоцінки нематеріальних активів.

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Основні засоби – це :

A. матеріальні активи, які банк утримує з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, здавання в лізинг (оренду) іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік);

B. будь-який об'єкт бухгалтерського обліку (право контролювання якого закріплене за банком), що відповідає хоча б одній із таких вимог: 1) дає дохід банківській установі або 2) його можна обміняти на інший об'єкт, який даватиме дохід банківській установі;

C. нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між балансовою вартістю активів підприємства та його звичайною вартістю, як цілісного майнового комплексу, що виникає внаслідок використання ліпших управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів (робіт, послуг), нових технологій;

D. різниця між номінальною вартістю цінних паперів і ціною їх придбання, якщо ціна придбання без нарахованих до дати придбання доходів за цінним папером нижча за його номінальну вартість.

2. Для обліку активів групи “Основні засоби” використовуються рахунки:

- A. 2200, 2600, 2711;
- B. 3300, 3310, 3325;

C. 4400, 4409, 4431;

D. 6600, 6612, 6678.

3. Придбання основних засобів за національну валюту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

A. Дт3510. Кт1200;

B. Дт3510. Кт4400;

C. Дт3510. Кт3801;

D. Дт3510. Кт2610.

4. Визнання необоротних активів у балансі банку відображається такими проводками:

A. Дт3510. Кт1200;

B. Дт3800. Кт3510;

C. Дт3331. Кт3801;

D. Дт3800. Кт4400.

5. Придбання об'єкта в обмін на подібний у бухгалтерському обліку відображається такими проводками:

A. Дт7021. Кт1200;

B. Дт3800. Кт6511;

C. Дт4409. Кт4400;

D. Дт3800. Кт4400.

6. Придбання об'єкта необоротного активу в обмін на неподібний об'єкт відображається такою проводкою:

A. Дт7521. Кт1230;

B. Дт3879. Кт6511;

C. Дт3309. Кт4400;

D. Дт4409. Кт4500.

6. Часткова ліквідація в бухгалтерському обліку відображається такими проводками:

A. Дт7490. Кт4400;

B. Дт3879. Кт6421;

C. Дт3309. Кт4400;

D. Дт4409. Кт4500.

7. Строк корисного використання (експлуатації) основних засобіву банку:

A. 5-10 років;

B. 5 років;

C. визначається банком самостійно;

D. 3 роки.

8. Нарахована сума амортизації основних засобів відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

- A. Дт7490. Кт4430;
- B. Дт3559. Кт6721;
- C. Дт3309. Кт4400;
- D. Дт7423. Кт4409.

9. Основні засоби, що виявлені в надлишку, підлягають оприбуткуванню, тому здійснюється така проводка:

- A. Дт3578. Кт2600;
- B. Дт4400. Кт6499;
- C. Дт2019. Кт4400;
- D. Дт7423. Кт4339.

Тема 10. Облік операцій з нематеріальними активами

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Самостійно опрацюйте питання:

- 1.Класифікація нематеріальних активів та їх вартісна оцінка.
- 2.Бухгалтерський облік придбання нематеріальних активів.
- 3.Обмін нематеріальних активів.
- 4.Порядок та облік переоцінки нематеріальних активів.

3.Розв'яжіть тестові завдання:

1. Нематеріальний актив – це:

- A. актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується банком з метою використання у своїй діяльності понад один рік (або один операційний цикл, якщо він перевищує один рік) в адміністративних цілях або надання в лізинг (оренду) іншим особам;
- B. сума активів та позабалансових вимог перевищує суму балансових і позабалансових зобов'язань у кожній іноземній валюті;
- C. нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між балансовою вартістю активів підприємства та його звичайною вартістю, як цілісного майнового комплексу, що виникає внаслідок використання ліпших управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів (робіт,

послуг), нових технологій;

D. активи, які банк утримує з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, здавання в лізинг (оренду) іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій.

2. Для відображення в бухгалтерському обліку операцій нематеріальними активами банки можуть використовувати:

- A. рахунки дебіторської заборгованості та бюджетні рахунки;
- B. рахунки кредиторської заборгованості та поточні рахунки;
- C. транзитні рахунки, рахунки кредиторської та дебіторської заборгованості;
- D. транзитні та поточні рахунки.

3. Створення нематеріальних активів (передплата) відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

- A. Дт1500. Кт6510;
- B. Дт3320. Кт7542;
- C. Дт2206. Кт6541;
- D. Дт4310. Кт1200.

4. Нарахування заробітної плати працівникам у банках відображається такими проводками:

- A. Дт1500. Кт6510;
- B. Дт4310. Кт3652;
- C. Дт2706. Кт6541;
- D. Дт4319. Кт1200.

5. Якщо банк здійснив переоцінку об'єктів відповідної групи нематеріальних активів, то надалі вони підлягають:

- A. переоцінці два рази на рік;
- B. переоцінці раз у квартал;
- C. щорічній переоцінці;
- D. щомісячній переоцінці.

6. Дооцінка нематеріальних активів відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

- A. Дт1200. Кт6510;
- B. Дт4310. Кт3652;
- C. Дт2600. Кт6541;
- D. Дт4300. Кт5101.

7. Під час проведення робіт для підтримання нематеріальних активів у робочому стані здійснюються такі проводки:

- A. Дт3519. Кт1200;
- B. Дт3898. Кт3652;

- C. Дт2852. Кт6541;
- D. Дт4300. Кт5261.

8. Вартість застави, що визначена договором, відображається за позабалансовим рахунком такою проводкою:

- A. Дт3519. Кт6113;
- B. Дт3898. Кт3578;
- C. Дт990. Кт9510;
- D. Дт3328. Кт5261.

9. Віднесення суми завершених капітальних інвестицій на вартість основних засобів і нематеріальних активів відображається за такою проводкою:

- A. Дт3289. Кт6113;
- B. Дт4300. Кт4310;
- C. Дт990. Кт9510;
- D. Дт3028. Кт7461.

Тема 11. Облік операцій з лізингу

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
Самостійно опрацюйте питання:

1. Характеристика лізингових операцій.
2. Бухгалтерський облік операцій з фінансового лізингу на балансі лізингодавця. та лізингоодержувача.
3. Характеристика обліку операцій з оперативного лізингу.
4. Продаж необоротного активу з укладенням угоди про його одержання продавцем у лізинг (оренду).

3. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Придбання основних засобів за національну валюту відображається в бухгалтерському обліку такими проводками:

- A. Дт3510. Кт1200;
- B. Дт3510. Кт4400;
- C. Дт3510. Кт3801;
- D. Дт3510. Кт2610.

2. Визнання необоротних активів у балансі банку відображається такими проводками:

- A. Дт3510. Кт1200;
- B. Дт3800. Кт3510;
- C. Дт3331. Кт3801;
- D. Дт3800. Кт4400.

3. Придбання об'єкта в обмін на подібний у бухгалтерському обліку відображається такими проводками:

- A. Дт7021. Кт1200;
- B. Дт3800. Кт6511;
- C. Дт4409. Кт4400;
- D. Дт3800. Кт4400.

4. Придбання об'єкта необоротного активу в обмін на неподібний об'єкт відображається такою проводкою:

- A. Дт7521. Кт1230;
- B. Дт3879. Кт6511;
- C. Дт3309. Кт4400;
- D. Дт4409. Кт4500.

5. Часткова ліквідація в бухгалтерському обліку відображається такими проводками:

- A. Дт7490. Кт4400;
- B. Дт3879. Кт6421;
- C. Дт3309. Кт4400;
- D. Дт4409. Кт4500.

6. Строк корисного використання (експлуатації) основних засобів банку:

- A. 5-10 років;
- B. 5 років;
- C. визначається банком самостійно;
- D. 3 роки.

7. Нарахована сума амортизації основних засобів відображається в бухгалтерському обліку такою проводкою:

- A. Дт7490. Кт4430;
- B. Дт3559. Кт6721;
- C. Дт3309. Кт4400;
- D. Дт7423. Кт4409.

8. Основні засоби, що виявлені в надлишку, підлягають оприбуткуванню, тому здійснюється така проводка:

- A. Дт3578. Кт2600;
- B. Дт4400. Кт6499;
- C. Дт2019. Кт4400;
- D. Дт7423. Кт4339.

Тема 12. Облік доходів і витрат. Звітність банківських установ.

Форми контролю: усне опитування, індивідуальне тестування, підготовка доповіді; розв'язування задач.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

Самостійно опрацюйте питання:

1. Бухгалтерський облік доходів (витрат) банку
2. Особливості податкового обліку доходів та витрат банку
3. Облік операцій з нарахування та сплати до бюджету податку на додану вартість
4. Звітність банківських установ

1. Прибуток — це

А. збільшення власного капіталу в результаті фінансово-господарської діяльності, крім внесків засновників у капітал;

В. збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, що призводить до збільшення власного капіталу;

С. збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до збільшення власного капіталу

Д. збільшення власного капіталу в результаті фінансово-господарської діяльності

2. Витрати — це

А. це зменшення власного капіталу у результаті фінансово-господарської діяльності, крім вилучень частки засновників із капіталу;

В. це збільшення власного капіталу у результаті фінансово-господарської діяльності, крім вилучень частки засновників із капіталу;

С. це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів чи збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу ;

Д. зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів чи збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення чи розподілу власниками).

3. Премія — це

А. перевищення ринкової вартості (вартості придбання) цінного папера над його номінальною вартістю без урахування нарахованих на момент придбання процентів (купона);

В. ринкової вартості цінного папера ;

C. різниця між номіналом цінних паперів і ціною придбання, якщо остання нижча номіналу;

D. сума номіналом цінних паперів і ціною придбання, якщо остання нижча номіналу.

4.... операційні доходи і витрати, отримані (сплачені) банком за використання грошових коштів, їх еквівалентів або сум, що заборговані банку (залучені банком), суми яких обчислюються пропорційно часу із застосуванням ефективної ставки відсотка

A. комісійні доходи і витрати;

B. доходи і витрати;

C. процентні доходи і витрати ;

D. прибутки збитки.

5. Дисконт — це

A. перевищення ринкової вартості (вартості придбання) цінного папера над його номінальною вартістю без урахування нарахованих на момент придбання процентів (купона);

B. ринкової вартості цінного папера ;

C. різниця між номіналом цінних паперів і ціною придбання, якщо остання нижча номіналу;

D. сума номіналом цінних паперів і ціною придбання, якщо остання нижча номіналу.

6. ...передбачає, що для розрахунку використовується фактична кількість днів у місяці та році.

A. метод "факт/360"

B. метод "факт/факт"

C. метод "30/360"

D. метод "360/360"

7. Збиток — це

A. це зменшення власного капіталу у результаті фінансово-господарської діяльності, крім вилучень частки засновників із капіталу;

B. це збільшення власного капіталу у результаті фінансово-господарської діяльності, крім вилучень частки засновників із капіталу;

C. це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів чи збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу ;

D. зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів чи збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення чи розподілу власниками).

8. У процесі обліку доходів і витрат банку керуються скількома правилами?

A. 2;

B. 7;

C. 4;

D.3.

9. ... операційні доходи і витрати за наданими (отриманими) послугами, сума яких обчислюється пропорційно сумі активу або зобов'язання чи є фіксованою.

A. комісійні доходи і витрати;

B. доходи і витрати;

C. процентні доходи і витрати ;

D. прибутки збитки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7.12.2000 р. № 2121-III, зі змінами та доповненнями.
2. Закон України Про платіжні системи та переказ коштів в Україні, від 05.04.2001 р. № 2346-III, із змінами і доповненнями.
3. Закон України “Про цінні папери і фондовий ринок” від 23. 02.2006 р. № 3480-IV.
4. Інструкція про порядок здійснення контролю і отримання ліцензій за експортними, імпортними та лізинговими операціями, затверджена постановою Національного банку України від 24.03.1999 р. № 136, із змінами і доповненнями.
5. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Національного банку України від 28.08. 2001 р. № 368, зі змінами та доповненнями.
6. Інструкція про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України та змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 12.12.2002 р. № 502, із змінами і доповненнями.
7. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492, із змінами і доповненнями.
8. Інструкція про касові операції в банках України затверджена постановою національного банку України від 14.08.2003 р. № 337, зі змінами і доповненнями.
9. Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Національного банку України від 21.01.2004 р. № 22, із змінами внесеними постановою Національного банку України від 15.04.2005 р. № 132.
10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 17.06.2004 р. № 280, із змінами та доповненнями.
11. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 15.09. 2004 р. № 437.
12. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 17.11.2004 № 555.
13. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 03.10.2005 № 358.
14. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 20.12.2005 р № 480, із змінами внесеними постановою Правління Національного банку України від 06.03.2006 р. № 76.
15. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків, затверджена постановою Правління Національного банку України від 06.07.2000 р. № 279, зі змінами і доповненнями.

16. Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв, відділень, затверджене постановою Національного банку України від 31.08.2001 р. № 375, із змінами і доповненнями.

17. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами, затверджене постановою Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. № 516, зі змінами внесеними постановою Правління Національного банку України від 15.09.2004 р. № 437.

18. Положення про порядок здійснення уповноваженими банками операцій за документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями, затверджене постановою Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. № 514, із змінами внесеними згідно постанови Правління Національного банку України 27.01.006 р. № 25.

19. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 637, із змінами, внесеними згідно з постановою Національного банку України від 10.08.2005 р. N 277.

20. Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 16.03.2006 р. № 91

21. Порядок надання дозволу на врахування залучених коштів на умовах субординованого боргу до капіталу банку і внесення змін до Інструкції про порядок регулювання та аналізу діяльності комерційних банків, затверджений постановою Правління національного банку України від 25.10.1999 р. № 518.

22. Порядок ведення банками реєстраційної кодифікації власних підрозділів, затверджений постановою Правління Національного банку України від 18.06.2002. р. № 221.

23. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджені постановою Правління Національного банку України від 18.06.2003 р. № 255, зі змінами і доповненнями.

24. Правила ведення аналітичного обліку в банках України, затверджені постановою Правління Національного банку України від 16.06.2005 р № 221.

25. Роз'яснення щодо відображення в бухгалтерському обліку кредитів "овердрафт", затверджені Національним банком України від 31.10.2001 р. № 12-11/1355-6569.

26. Норми та правила обліку цінних паперів у Національній депозитарній системі, затвердженні рішенням державної комісії цінних паперів та фондового ринку від 13.04.2000 р. № 40.

Допоміжна:

27. Волкова І. А., Калініна О.Ю. Бухгалтерський облік у банках К.: Центр учбової літератури, 2009. - 520 с

28. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік у банках України: Підручник. – Вид. 2-ге доп. і перероб.. – К: КНЕУ, 2004. – 636 с.

29. Литвин Н.Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): Підручник.- К.: Хай-Тек Пресс: 2010. – с.608

30. Любунь О.С., Раєвський К.Є. Банківській нагляд: Підручник. – К: Центр навчальної літератури, 2005. – 416 с.

31. Фінансовий облік у банку. Навчальний посібник – за ред. доц. Кривов'яз Т.В. – К.: КНЕУ, 2010. – 350 с.

32. Герасим П.М., Десятник О.М., Журавель Г.П. Система оподаткування та її інформаційне – облікове забезпечення. – К.: ВД „Професіонал”, 2006. – 736 с.
33. Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Стандартизація обліку і аудиту Навч. посіб. - 2-ге вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2006. - 350 с.
34. Сльозко Т. М. Організація обліку: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2008.
35. Сопко В., Завгородній В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник. - К.: КНЕУ, 2000. - 260 с.; іл.
36. Сук Л.К., Сук П.Л. Бухгалтерський облік Навч. посіб. — 2-ге вид., перероб. і доп. Рекомендовано МОНК.: Знання, 2008. - 507 с.
37. Фінансовий облік: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Сук Л.К., Сук П.Л. — К., 2010. — 629 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=15-93>
2. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]: <http://www.bank.gov.ua>
3. Офіційний сайт Державної митної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>.
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Офіційний веб-портал Національного інформаційного центру зі співробітництва з ЄС у сфері науки і технологій [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://www.fp6-nip.kiev.ua/>>.
6. Офіційний веб-сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://www.wipo.int/portal/index.html.ru>>.

Навчальне видання

Шевченко Любов Ярославівна

Кафедра обліку та аудиту

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ У БАНКАХ

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,9.

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна, 16.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.